

EGYETEMI KÖNYVTÁR

OLVASÓTERME

SZEGEDEN

D.

328.

55388

Handwritten signature

ÉRTEKEZÉSEK

TERMÉSZETTUDOMÁNYOK KÖRÉBŐL.

KIADJA A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

A III. OSZTÁLY RENDELETÉBŐL

SZERKESZTI

SZABÓ JÓZSEF,

OSZTÁLYTITKÁR

VIII. KÖTET. XVI. SZÁM. 1878.

SZIBÉRIAI ÉS DÉLAMERIKAI

GOMBÁK

(FUNGI E SIBIRIA ET AMERICA AUSTRALI).

KALCHBRENNER KÁROLY

R. TAGT'L.

(NÉGY TÁBLÁVAL.)

Ara 60 Kr.

BUDAPEST, 1878.

A M. TUD. AKADÉMIA KÖNYVKIADÓ-HIVATALA.

(Az Akadémia épületében.)

É R T E K E Z É S E K

a természettudományok köréből.

Első kötet. 1867—1870.

I. Az Ozon képződéséről gyors égéseknél. — A polhorai sósforrás vegyelemzése. *Th a n.* 12 kr. — II. A közép idegrendszer szürke Állományának és egyes ideggyökök eredeteinek tájviszonyai. *Len h o s s é k.* 12 kr. — III. Az állattenyésztés fontossága s jelenlegi állása Magyarországon. *Z l a m á l.* 30 kr. — IV. Két új szemmérészeti mód. *J e n d r á s s i k.* 70 kr. — V. A magnetikai lehajlás megméréséről. *S c h e n z l.* 30 kr. — VI. A gázok összenyomhatóságáról. *A k i n.* 10 kr. — VII. A Szénéleg Kénegről. *Th a n.* 10 kr. — VIII. Két új kén-savas Káli-Kadmium kettőssónak jegeczalakjairól. *K r e n n e r.* 15 kr. — IX. Adatok a hagymáz oktanához. *R ó z s a y.* 20 kr. — X. Faraday Mihály. *A k i n.* 10 kr. — XI. Jelentés a London- és Berlinből az Akadémiának küldött meteoritekről. *S z a b ó.* 10 kr. — XII. A magyarországi egyenesröpüek magánrajze. *F r i v a l d s z k y.* 1 frt 50 kr. — XIII. A féloldali ideges főfájás. *F r o m m h o l d.* 10 kr. — XIV. A harkányi kénes viz vegyelemzése. *Th a n.* 20 kr. — XV. A szulinyi ásványvíz vegyelemzése. *L e n g y e l.* 10 kr. — XVI. A testgyógyászat újabb haladása s tudományos állása napjainkban, három kiválóbb köresettől felvilágosítva. *B a t i z f a l v y.* 25 kr. — XVII. A göröcs alkalmazása a közzetanban. *K o c h* 30 kr. — XVIII. Adatok a járványok oki viszonyaiboz *R ó z s a y* 15 kr. — XIX. A silitókátok formulázásáról. *W a r t h a* 10 kr.

Második kötet. 1870—1871.

I. Az állati munka és annak forrása. *S a y.* 10 kr. — II. A mész geologiai és technikai jelentősége Magyarországon. *B. M e d n y á n s z k y* 20 kr. — III. Tapasztalataim a szeszes italokkal, valamint a dohánynyal való visszaélésekről mint a láttompulat okáról. *H i r s c h l e r.* 80 kr. — IV. A hangrezgés intenzitásának méréséről. *H e l l e r.* 12 kr. — V. Hő és nehézkedés. *G r e g u s s.* 12 kr. — VI. A Ceratozamia himsejtjeinek kifejlődése és alkatáról. *J u r á n y i.* 40 kr. — VII. A kettős torzszülés bonczтана. *S c h e i b e r.* 30 kr. — VIII. A Pilobolus gombának fejlődése- és alakjairól. *K l e i n.* 15 kr. — IX. Oedogonium diplandrum s a nemzési folyamat e moszatnál. *J u r á n y i,* 35 kr. — X. Tapasztalataim az artézi szőkőkutak furása körül. *Z s i g m o n d y.* 50 kr. — XI. Néhány Floridea Kristalloidjairól. *K l e i n.* 25 kr. — XII. Az Oedogonium diplandrum (Jur.) termékenyített petesejtjéről. *J u r á n y i.* 25 kr. — XIII. Az esztergomi burányrétegek és a kisczelli tállyag földtanikora. *H a n t k e n,* 10 kr. — XIV. Sauer Ignác emléke. *D r. P o o r.* 25 kr. — XV. Göröcsövi kőzetvizsgálatok. *K o c h.* 40 kr.

Harmadik kötet. 1872.

I. A kapaszkodó hajózásról. *K e n e s s e y.* 20 kr. II. Emlékezés Neilreich Ágostról. *H a z s l i n s z k y* 10 kr. III. Frivaldszky Imre életrajza. *N e n d t v i c h.* 20 kr. IV. Adat a szaruhártya gyurmájába lerakodott festanyag ismertetéséhez. *H i r s c h l e r.* 20 kr. V. Közlemények a m. k. egyetem vegytani intézetéből. *D r. F l e i s c h e r* és *D r. S t e i n e r* részéről. Előterjeszti *Th a n.* 20 kr. — VI. Közlemények a m. k. egyetem vegytani intézetéből, saját maga, valamint *D r. L e n g y e l* és *D r. R o h r b a c h* részéről. Előterjeszti *Th a n.* 10 kr. — VII. Emlékbeszéd Flór Ferencz telett. *D r. P ó o r.* 10 kr. — VIII. Az ásványok olvadásának új meghatározási

SZIBÉRIAI ÉS DÉLAMERIKAI

G O M B Á K

(FUNGI E SIBIRIA ET AMERICA AUSTRALI).

KALCHBRENNER KÁROLY

R. TAGTÓL.

(NÉGY TÁBLÁVAL.)

BUDAPEST, 1878.

A M. TUD. AKADÉMIA KÖNYVKIADÓ-HIVATALA.

(Az Akadémia épületében.)

A következő lapokon elősorolt, nyugoti Sziberiából és déli Amerikából való, csekély számu gombákat, meghatározás végett hozzám küldte b. Thümen, a »Mycotheca universalis« érdemes kiadója. Sajnálatomra írásbeli jegyzetek vagy rajzok ezen küldeményhez csatolva nem valának s így csak szárított példányok után készülhettek meghatározásaim és ábráim.

Ez mindenesetre hiány, de nem véték! Bizonyára hibát követne el azon szerző, ki maga környékének gombáit leírván, szárított példányokat tenne tanulmánya tárgyává, holott frissekre tehet szert; hanem — valljuk meg — a külföldi gombákra nézve másképen áll a dolog! Az idegen tartományok erdeiben, pusztáikon vándorló tudósnak ritkán jut alkalom és annyi idő arra, hogy — mint kívánatos volna — frissen szedett gombáit mindjárt ott helyben leírja vagy lerajzolja. Ennek folytán az otthon ülő gombászoknak többnyire csak szárított példányok küldetnek. De ki követelhetné tőlük, hogy azokat haszontalan lomkép vessék vissza? Bizonyára Fries, Montagne, Berkeley és mindazok, kik valaha külföldi gombák meghatározásával bajlódtak, sok, hogy ne mondjam legtöbb diagnosisaikat szárított példányok után készítették.

Ezt tenni szabadjon nekem is!

Megjegyzem továbbá, hogy a szárítás által előidézett különbségek nem minden gombaosztálynál egyaránt fontosak. Polyporus-féléknél, főkép ha azok taplósak vagy paranemüek, alig vehetők észre: a szivós, bőrös Galócza-félék is, noha elhalványnulnak, alakjukat nem igen változtatják; tehát többnyire csak az eső után rögtön kibuvó leves-husos gombák azok, melyek szárítás után alig ismerhetők fel s így sok tévedésre szolgáltatnak okot.

Kitünik ezekből, hogy — átalában véve, külföldrő

SZEK
DUPLUM

Species fungorum haud numerosas e Sibiria occidentali et America australi oriundas inque pagellis hısce recensitas, Clar. de Thuemen, Mycothecae universalis editor merittissimus, scopo determinationis nobiscum communicavit. Proh dolor, collectiunculis missis nec annotationes scriptae, nec delineationes adjacebant et hoc pacto ad sicca modo specimina parandae erant diagnoses iconesque nostrae.

Hoc defectus quidem sit, at non vitium!

Certe vituperandus foret autor, qui in describendis fungis regionis suae, ubi vegeta specimina suppetunt siccis uteretur; sed — fateamur — Exoticorum alia est ratio! — Raro itineratori remotas regiones peragranti occasio est tantumque temporis, ut fungos recenter lectos illico, describat pingatque; hinc pro more sicca modo exemplaria deveniunt ad Mycologos sedentarios. Quis vero contendet, hos rejicere debere fungos tales, ut scientiae inutiles? Certe Fries, Montagne, Berkeley et omnes qui in determinandis fungis exoticis unquam desudarunt, necessitate coacti, permultas ne dicam plurimas diagnoses suas, visis modo fungis siccis pararunt!

Hanc igitur veniam et nobis petimus!

Porro, probe teneatur differentiam inter fungum vegetum et eundem siccatum, non semper ejusdem esse gradus ejusdemque momenti. In Polyporeis, praesertim suberosis aut fomentariis differentia haec vix sentitur et Agaricini quoque firmiores, coriacei, etiamsi decolorentur, formam suam retinere solent: fungi modo meteorici, succoso-carnosi siccitate vulgo ita deformantur ut agnosci vix possint facileque fallant.

Ex his colligimus fungos exsiccatos quoque praesertim si exotici sint, objectum dignum et fructuosum studii mycologici

jövő szárított gombák is hasznos anyagot szolgáltathatnak mycologiai tanulmányokhoz; de csak azon föltétel alatt, hogy az e téren igen könnyen előfordulható tévedések okából, meghatározásaiknál igen óvatosak legyünk. Ennélfogva mindenek előtt szükséges:

hogy a szintvesztett, összezsugorodott gombák, melyeknek neme sem kérdéskívüli, egyszerűen mellőztessenek;

hogy továbbá oly gombák, melyek neme, alneme és csoportja felett tisztában vagyunk ugyan, de melyeken a finomabb fajjellegek eltűntek vagy elmosódtak, alakjukhoz képest a legközelebb rokon-fajhoz csatoltassanak;

végére pedig, hogy új fajok csak akkor alkottassanak szárított példányok alapján, ha ezek — a száradást túléltek, kitűnő jellegeiknél fogva — teljességgel nem azonosíthatók valami más ismert fajjal.

Ez szabályokat, — úgy vélem — e munkácskám írásakor is szemelőtt tartottam.

esse posse ; sed ad excludendos vel saltem minuendos errores, hic facillime irrepentes, omnino requiri, ut in his determinandis admodum cauti simus. Nominatim vero :

ut fungos decolores corrugatosve, quorum ne genus quidem indubium est nobis, prorsus praetereamus ;

ut porro fungos, de quorum genere, subgenere et tribu certi sumus, sed in quibus notae subtiliores, speciem defini-
nientes obscuratae sunt, — ex habitu — ad proxime cognatam speciem referamus ;

ut demum novas nostras species talibus modo specimi-
nibus superstruamus, in quibus, non obstante exsiccatione,
characteres adsunt palpabiles, speciem ab omnibus aliis distin-
guentes.

Hanc legem, in concinnando hocce opusculo nos non violasse putamus.

KELETI SZIBÉRIAI GOMBÁK,

melyeket Jeniszeiszk tartományban, Minusszinszk táján szedett

MARTIANOFF MIKLÓS.

FUNGI SIBIRIAE OCCIDENTALIS

prope Minussinsk, provinciae Jenisseisk lecti, per

NICOLAUM MARTIANOFF.

Galóczafélék. — Agaricini.

I. *Lepiota hapalopoda* Kalchbr. — Tab. I. fig. 1.

Pileus carnosulus, e convexo expansus, leviter umbonatus, pollicem latus, *ad marginem striatus* ceterum laevis, floccosus, demumque glaber, albus; stipes fistulosus, gracilis, aequalis, basi parum incrassatus, 8—10 centm. longus, 3—4 m. m. crassus, *tactu mollissimus, velutinus, fulvo-ferrugineus* Annulus medius, adnatus, floccoso-membranaceus; lamellae collario a stipite remotae, latae, subconfertae, albae, Sporae minutae (0,004) glabrae, albae.

E *Clypeolaris*: margine pilei striato et carne stipitis flavida cum *ag. metulaesporo* Berkl conveniens. In silvis, ad terram (no. 47.)

Kalapja vékonyhúsu, domboruból kiterülő, kissé pupos, 2 centm. széles, *szélén csikolt*, egyébiránt sima, pelyhes, végtére csupasz, fehér; tönkje csöves, karcsu, egyenletes, fölfelé vékonyuló, 8—9 centm. hosszú, 3—4 m. m. vastag, *bársonyszerű felülettel, rozsdaszínű*. Gyűrűje a tönk közepéhez nőtt, tökéletlen, pelyhes-hártyás; lemezkéi gallér által a tönktől távoliak, hasasok, majdnem sűrűk, fehérek. Spórái aprók, (0,004 m. m.) tojásdadok, fehérek.

A *Clypeolariusok* sorából: — Csikolt karimája és tönkjének sárgás husa által megegyezik Berkeley. *Ag. metulae-sporus*-ével. Erdőkben, földön.

2. *Lepiota nympharum* Kalchbr. Icon. sel. — Fries Hym. eur. p. 33.

Fungus hic, in Hungaria primum observatus et nunc e Sibiria missus, procul dubio etiam in regionibus interjacentibus invenietur. — In lucis graminosis (no. 289.)

Kétségen kívül ezen faj, mely Magyarorszáiban legelőször észleltetett és most Szibériából küldetett, a közbeeső tartományokban is találatni fog. Fűves erdőhelyeken.

3. *Lepiota parvannulata* Lasch. — Fr. Hym. eur. p. 37. Monogr. p. 29.

Prope basin truncorum Pini silvestris, ad terram. (no. 40.)

Erdei fenyők közelében.

4. *Tricholoma personatum* Fr. l. c. p. 72.

Ad terram silvarum. — (no. 51.)

Erdőkben földön.

5. *Tricholoma holojanthinum* Kalchbr. — Tab. I. fig. 2.

E serie Hygrophanorum. — Pileus carnosus, convexus, laevis, glaber, 3—4 centm. latus, *atroviolaceus in cinereum vergens*; stipes solidus, deorsum incrassatus, 3 centm. longus, ad basin 7 m. m. superne 5 m. m. crassus, glaber, *pure violaceus*. Lamellae *sinuato-adnatae*, leviter decurrentes, latiusculae, confertae, haud venosae, purpureo-violaceae, *ne siccitate quidem decolorantes*. Caro concolor, amoene violacea. Sporae globosae minutae (0,0015) glabrae, albae.

Statura totoque habitu *Ag. sordido* Fr. proximus, sed nec sordidus nec expallens. Si — ob lamellas leviter decurrentes Clitocybeis adnumerandus videretur, prope *Ag. cyanophaeum* Fr. collocandus foret, a quo statura minore et lamellis haud longe decurrentibus distinguitur. — In pinetis, ad terram. (no. 50.)

A Hygrophanusok sorából. — Kalapja húsos, domboru, sima, csupasz, 3—4 centm. széles, *sötét violaszínüből hamuszínü*; tönkje teli, 3 centm. hosszu, 5—7 m. m. vastag, fölfelé vékonyuló, *tiszta violaszínü*. Lemezkei öblösen tönkhez nőttek vagy

kissé lefutók, szélesek, sűrűk, bíbor-violakék, *száradás által színüket nem vesztők*. Húsa szépen violakék. Spórái gömbölydedek, aprók (0,0015) simák, fehérek.

Nagysága és termete által gombánk az *Ag. sordidus*-hoz igen közel áll; de se nem szennyes, se nem szinthagyó. — Ha, kissé lefutó lemezkéi miatt, őt a *Clitocybe*-akhoz áttenni akar-nánk: akkor helyzendő volna az *Ag. cyanophaeus* közelébe, mely tőle nagyobb termete és hosszan lefutó lemezkéi által különbözik. Fenyvesekben, a földön.

6. Clitocybe odora Bull. — Fr. l. c. p. 85.

In silvis acerosis. (no. 319. 320.)

Tüleveles erdőkben.

7. Clitocybe flaccida Sow. — Fries l. c. p. 97.

Inpratis, ad margin. silvarum (no. 43.)

Erdőkben.

8. Clitocybe svaveolens Fries l. c. p. 102.

In silvis. (no. 317.)

Ugyanott.

9. Collybia Sobolewskii. Weinm. Ross. — Fries l. c. pag. 117.

Ad terram silvarum. (no. 45.)

Erdőkben, földön.

10. Pleurotus corticatus Fries l. c. p. 166.

In truncis putridis. (no. 258. 312.)

Redves törzsökön.

11. Pleurotus pantoleucus Fries l. c. p. 172.

Statura varius, 1—3 pollicaris, excentricus et sublateralis, totus albus, in stipite quoque glaber.

In truncis putridis Populi balsamiferae L. (no. 35. 44.)

Több alakú, 1—3 hüvelyknyi, központonkivüli vagy oldalagos, egészen fehér, tönkje is csupasz.

A balzsamtermő Nyárfa redves törzsein.

12. Pleurotus pulvinatus Prs.—Fr. l. c. p. 173.

In truncis arborum frondosarum (no. 313.)

Lombfák törzsein.

13. Pleurotus acerinus Fries l. c. p. 175.

Subsessilis, pileo tenaci, carnoso, conchato, 2—4 centm. lato, sericeo villosa, candido, *marginé involuto*; lamellis de

currentibus, confertis *in fungo siccato amoene gilvis*. Sporae minutae (0,004 m. m.) subglobosae albae.

A typo differt lamellarum colore, qui ne primitus quidem pure albus fuisse videtur.

An in acere? (no. 414.)

Majdnem tönktelen, tiszta fehér, szivós, húsos, kagylóidomu, vékony, 2—4 centm. széles, selymes-puhaszőrös, szélén begyöngyölt; lemezkéi lefutók, sűrűk, *száradás által szépen vöröses-sárgák*. Sporái aprók (0,004 m. m.) majdnem gömbölydedek, fehérek.

A törzsfajtól némileg eltér lemezkéinek színe által, mely, mint látszik, még a friss gombán se tiszta fehér.

Juharon?

14. *Nolanea pascua* Pers.—Fr. l. c. p. 200.

In graminosis pinetorum. (no. 316.)

A fenyvesek pázsittal fedett helyein.

15. *Claudopus variabilis* Pers.—Fr. l. c. p. 213.

In truncis putridis. (no. 21.)

Redves törzsökön.

16. *Pholiota aurivella* Batsch. var. *filamentosa* Schaeff. — Fr. l. c. p. 220.

In Pinu silvestri (no. 36. 203.)

Erdei fenyőkön.

17. *Pholiota mutabilis* Schaeff. — Fr. l. c. p. 225.

Forma pusilla, sed stipite tenui, squarroso-squamoso, deorsum fusco-nigricante etc. facilis recognitu.

Ad basin variorum truncorum. (no. 23.)

Törpe alak, de mindazonáltal faja igen könnyen fölismerhető, vékony, szétálló pikkelyektől fedett, töve felé fekete, barna tönkjénél fogva. Redves fák alján.

18. *Flammula flavida* Schaeff.—Fr. l. c. p. 248.

In Pinubus (no. 423.)

Fenyőkön.

19. *Flammula liquiritiae* Pers. —Fr. l. c. p. 251.

In Pinu silvestri (431.)

Erdei fenyőn.

20. *Flammula penetrans* Fries l. c. p. 254.

In Pinubus. (no. 280.)

Fenyőkön.

21. **Naucoria pediades** Fries l. c. p. 260.
In arvis. (no. 284.)
Ugarokon.
22. **Psalliota campestris** L.—Fr. l. c. p. 279.
In pratis et pascuis. (no. 314.)
Réteken és legelőkön.
23. **Stropharia albo nitens** Fries l. c. p. 286.
Proxime, haud tute determinanda.
In silvis ad terram. (no. 78.)
Erdőkben, a földön.
24. **Stropharia semiglobata** Batsch.—Fr. l. c. p. 287.
Cosmopolita, in Africa australi aeque ac in Sibiria et
apud nos obvius!
In fimo pascuorum, (no. 79.)
Mindenütt otthonos, déli Afrikában úgy mint Szibe-
riában és minálunk.
Legelőkön, ganéjon.
25. **Hypholoma Candolleanum** Fries l. c. p. 295.
In humo silvarum frondosarum. (318. 410.)
Lomberdők korhanyos földjén.
26. **Psilocybe callosa** Fries l. c. p. 301.
Specimina macra, in caespitulum congregata.
In fimo bovino. (no. 39.)
Kisebb, pázsitosan növé példányok
Tehénganéjon.
27. **Gomphidius viscidus** Fries l. c. p. 400.
Ad margines pinetorum. (no. 425.)
A fenyvesek szélein.
28. **Lactarius zonarius** Fries l. c. p. 425.
In graminosis silvarum. (no. 428.)
Erdőkben, gyepes helyeken.
29. **Russula integra** Fries l. c. p. 450.
In silvis acerosis ubique (no. 283. 315. 427.)
Tüleveles erdőkben, mindenütt.
30. **Russula adulterina** Fries l. c. p. 451.
Pileo pallide griseo, subvirente.
Cum priore, rarior. (no. 321.)

Kalapja halavány, zöldes-szürkés.

Az előbbivel, de sokkal ritkább.

31. Marasmius scorodonius Fries l. c. p. 472.

Specimina pusilla, in ramulis dejectis. (no. 416. 429.)

Törpe példányok, földön heverő gallyakon.

32. Lentinus lepideus Fries l. c. p. 481.

Nostro multo spectabilior, rigidior, *stipite fere ligneo*, squamis validis, revolutis ornato. — Inter fungos a *Martianoff* missos, adest, sub no. 48. speciei hujus monstrum tubaeforme, quale jam Schaeffer depinxit.

In Pinu silvestri. (no. 49. 57.)

A nálunk termő, ugyanazon fajú gombánál sokkal tekintélyesebb. *Tönkje majdnem faszzerű*, erős, visszagörbült pikkelyekkel ékesített.

Martianoff gombái között, 48. sz. alatt találtam e fajnak eltorzított, hosszú trombitához hasonló alakját, melyet már Schaeffer lefestett.

Redves fenyőn.

33. Lentinus Martianoffianus Kalchbr.

Pileus lateralis, subsessilis, *membranaceo-coriaceus*, 3—5 centm. longus latusve, tenuis, *subreniformis*, lobatus, in disco *verruculosus*, ad *limbum lineato-costatus*, *molliter velutinus*, rufo-alutaceus. Lamellae decurrentes, simplices, *perangustae*. *confertissimae*, *dentatae*, pallidae, senio rufescentes. Caro alba.

Notis his satis differre nobis videtur a proximis *L. ursino* Fr. et *L. castoreo* Fr.

In trunco Populi balsamiferae L. (no. 2.)

Kalapja oldalagos, majdnem tönktelen, *bőrös-hártyás* 3—5 centm. hosszú és széles, vékony, *majdnem veseforma*, karélyos, *közepén varacsos*, *széle felé vonalzott-bordás*, *puhán bársonyszerű* fakó vagy rőt. Lemezkéi lefutók, igen *keskenyek*, *igen sűrűk*, *fogasok*, halványok, száradás által röttesedők. Husa fehér.

A rokon *Lent. castoreus* és *L. ursinus*-tól a felhozott jellegeknél fogva eléggé különbözik.

Balzsamtermő nyárfán.

34. Panus farinaceus Schum.—Fr. l. c. p. 490.

In Populo balsamifera L. (no. 33.)

Balzsamtermő nyárfán.

35. Schizophyllum commune Fries l. c. p. 492.

Ubique terrarum! — In trunco Pruni Padi. (no. 24.)
Mindenütt.

36. Lenzites variegata Fries l. c. p. 492.

In trunco putrido Populi laurifoliae Ledeb. (no. 46.)
Babérlevelü nyárfán.

Polyporei. Tinorufélék.

37. Boletus granulatus Fries l. c. p. 499.

In graminosis, ad margines silvarum. (no. 413.)
Az erdők gyepes szélein.

38. Boletus scaber Fries l. c. p. 515.

Differt a nostro stipite exsiccando dense striato-sulcato, verrucis nigricantibus valde exasperato, *basi in bulbum validum, ovatum dilatato*; pileo glabro ochraceo; carne pilei cum tubulis siccitate *nigrescentibus*. — An distincta sit species, — exemplaria vegeta doceant!

In lucis frondosis, (no. 282.)

A mi fajunktól némileg eltér; tönkje t. i. szárítás által sűrűn barázdált, feketélő varacsoktól fedve, érdes, *alján erősen böttykös*; kalapja sima, okersárga, kalapjának husa és lemezkéi száradás által *feketék* lesznek. — Csak friss példányok nyomán határozható, hogy külön fajnak vehető-e vagy nem?

Lombfákból álló ligetekben.

39. Polyporus perennis Fries l. c. p. 531.

In terra silvarum acerosarum. (no. 418. 419.)
Tüleveles erdőkben, földön.

40. Polyporus varius Fries l. c. p. 535.

Differt a forma vulgari pileo pertenui, vix 2—3 m. m. crasso, *glaberrimo, castaneo*, stipite ad poros decurrentes usque umbrino-nigricante, *venis quibusdam prominulis per-curso* et poris minimis, nudo oculo vix conspiciendis, albidis.

Ad basin truncorum, (no. 41.)

A közönséges alaktól eltér kalapja által, mely alig 2—3 m. m. vastag, *igen sima, gesztenyebarna*; azonkívül tönkje egészen a lefutó csövecskéig feketebarna és néhány *kanyarodó*

ért mutat; fehérés likaeskái pedig igen finomak, pusztá szemmel alig láthatók.

Fatörzsek alján.

41. Polyporus chioneus Fr. l. c. p. 546.

In truncis. (no. 411.)

Törzsökön.

42. Polyporus trabeus Rostk.—Fr. l. c. p. 547.

In lignis pineis. (no. 28.)

Fenyőfán.

43. Polyporus borealis Fries l. c. p. 552.

In truncis Pini silvestris (no. 76.)

Erdei fenyők törzsökén.

44. Polyporus betulinus Fries l. c. p. 555.

In Betulis. (no. 426.)

Nyírfán.

45. Polyporus officinalis Fries l. c. p. 555.

Ignoramus an fungus hic utilis etiam incolis Sibiriae medicinam praebeat aut quaestui sit?

In truncis Laricum. (no. 236.)

Nem tudjuk, használják-e a siberiai lakosok e becses gombát orvosszer gyanánt vagy mint kereskedelmi cikket?

Vörös fenyőkön.

46. Polyporus pinicola Fries l. c. p. 561.

In pinetis hemisphaerae borealis ubique obuius. (no. 290.)

Az északi földgömb fenyveseiben, mindenütt.

47. Polyporus mirus Kalchbr.—Tab. I. fig. 3.

Segmentum modo praeoculis habemus, e fungo; ut videtur, *giganteo* sumtum, quod vero de pilei ejus forma indoleque parum admodum prodit. Constat enim e meris tubulis, cinnamomei coloris; *sed hi tubuli longissimi sunt*, 6 centm. et ultra, *nulla tenus stratosi*, sed omnino contigui, ore minuto, plano, rotundo, *albo, quasi calce illinito*. Superne adsunt vestigia fomenti mollis, ferruginei, ex quibus colligere licet fungum hunc ad *Placodermeos, Fomentarios* pertinere. Quod longitudinem tubulorum attinet, nullus alius Polyporus, mihi notus, cum hoc comparari potest: triplo enim longiores sunt iis *Pol. Inzengae* (conf. Fries. l. c. p. 557.) Dolendum sane meliora specimina non fuisse missa!

In truncis arborum frondosorum. (no. 64.)

Óriási gomba lehetett az, melyből az előttem fekvő darabka szeletett! E darabka majdnem egészen sötét fahéjszínű csövecskékből áll és a gomba eredeti alakjáról felvilágosítást nem ad ugyan, de még is elégséges annak kimutatására, hogy itten ismeretlen gombával van dolgunk. Ama csövecskék t. i. *rendkívül hosszúak*, 6—7 centm.-ig, *nem rétegzettek*, hanem egész hosszúságukban osztatlanok, nyílásaik pedig aprók, laposak, kerekdedek és — *mintha meszelve volnának* — *fehérek*. Felettük elterülnek egy puha rozsdaszínű taplórétegnak maradványai, melyekből biztosan következtethető, hogy gombánk a *taplós Placo dermeus*-okhoz tartozik. Nem ismerjük Polyporust, mely csövecskéi hosszúságát tekintve, vele összehasonlítható volna. Még az — e tekintetben jeles — *Pol. Inzengae* csövei is majdnem kétharmadával rövidebbek. Kár, hogy jobb példányt nem küldtek e kitünő gombából.

Lombfák törzsein.

48. Polyporus fomentarius L.—Fr. l. c. p. 558.

Forma macra, in Betula. (no. 307.)

Forma leucitica, pileo candido, in *Caragana arborescente*. (No. 306.)

Elsatnyult alakja. Nyirfán.

Elhalványult alak, tiszta fehér kalappal.

49. Polyporus Steveni Lév. in Demidoff exped. p. 91. — Fr. l. c. p. 556.

Specimina juvenilia, influxu hiemis decolorata.

In Salice. (no. 69.)

A télnek befolyása által simított, elhalványult példányok.

Fűzfán.

50. Polyporus biformis Klotsch. — Fries Epicr. p. 475.

In Europa non visus, sed in America boreali frequens.

In ramulis Populi balsamiferae L.? (no. 309.)

Európában nem találtatott, de Északamerikában gyakori.

Balzsamtermő nyárfán.

51. Polyporus Demidoffii Lév. in Demid, exped. p. 20. f. 3. — Fr. l. c. p. 562.

In specimine quod adest exigio pileus quidem lignoso-suberosus, subtomentosus, ex cinnamomeo pallens, pori quoque medii, angulati, ochracei et contextus fulvo ochraceus: quae omnia diagnosi l. c. respondent; sed *margo lateritius deest* hinc species nobis non satis certa.

An in Junipero? (No. 436.)

Az előttünk fekvő, apró példánynak kalapja fa-parás ugyan, majdnem nemezes, fahéjszinűből halványuló, csövecskéi is közép-nagyságúak, szegletesek, okersárgák és állománya sárga barna, — mi az illető diagnosisnak megfelelő; de nincs neki *cserépvörös széle*, s ennél fogva faja nem eléggé biztos.

Gyalogfenyőn?

52. Polyporus vulpinus Fries l. c. p. 565. — Kalchbr. Icon. sel. Tab. 37. fig. 1. = Pol. populinus Schulzer.

Pileo *setoso hispido* valde insignis; sed in speciminibus sibiricis aequae ac in hungaricis substantia pilei cum poris coloris est pallide lignei, vetustate modo ferruginascens Etiam in Fennia legit *Karsten*.

Ad truncos arborum frondosarum, praesertim Populi. (no. 310. 313.)

Borzas-sertés kalapja által igen kitűnő faj. A siberiai példányokon épen úgy mint a magyarországi gombán a kalapnak állaga halvány-faszínű, és csak vénség által rozsdaszínűvé lesz. *Karsten* tanár e fajt Finnhonban is feltalálta.

Redves lombfák, nevezetesen nyárfák törzsökein.

53. Polyporus hirsutus Fries l. c. p. 567. — Var. puberulus.

Pileo e resupinato-reflexo, *pube molli, pure alba* vestito.

In Salice (no. 14.)

Jellemeztetik hanyattfekvő és visszahajlott kalapjának *igen puha, tisztafehér szőre* által.

Fűzfán.

54. Polyporus versicolor Fries l. c. p. 568.

In Pruno Pado. (no. 19.)

Zelniczén.

55. Trametes odorata Fries l. c. p. 582.

In truncis Pini silvestris. (no. 291.)

Erdei fenyők törzsökein.

56. Trametes regia Miguel Fung. exot. p. 4. no. 2. (sub Polyporo).

Differt a *Pol. sanguineo* Fr. pileo apode nec pleuropode, plano nec conchato, crassiore nec membranaceo, azono nec sulcato etc. Est igitur inter hanc et *Tr. cinnabarinam* forma media, utrinque haud stricte limitata, sed ad posteriorem propius accedens.

In truncis arborum frondosarum. (no. 415.)

Különbözik Fries *Pol. sanguineus*-tól kalapja által mely tönktelen, nem pedig oldalagos tönkü, vastag, nem pedig hártvány, övtelen, nem pedig barázdált. E szerint oly alak ez, mely a *Pol. sanguineus*- és *Pol. cinnabarinus* közt ingadoz: de az utóbbihoz közelebb áll.

Lombfák törzsökein.

57. Trametes cinnabarina Fries l. c. p. 583.

In Betulae verrucosae Ehrh. ramulis humi jacentibus. (no. 67.)

A varacsos nyirfa földön heverő ágain.

58. Trametes gibbosa Fries l. c. p. 583.

In Populo laurifolia Ledeb. (no. 5.)

A babérlevelű nyárfán.

59. Trametes Bulliardii Fries. l. c. p. 584.

In Salice. (no. 304.)

Füzeken.

60. Trametes odora Fries. l. c. p. 584.

In Salice. (317.)

Füzeken.

61. Trametes serpens Fries l. c. p. 586. — Syn.

Pol. Stephensii Berkl et Br.

In Populo balsamifera L. (no. 71.)

Balzsamtermő nyárfán.

62. Merulius lacrymans Fries l. c. p. 594.

Fungus ubique execratus! — In trabibus aedium. (no. 304.)

Mindenütt gyülölt gomba! — Épületek gerendáin.

63. Hydnum subsquamosum Batsch. — Fr. l. c. p. 598.

In solo humoso silvarum. (no. 421.)

Korhanyos földön, erdőkben.

64. Hydnum repandum L. — Fr. l. c. p. 601.

Similibus cum priore locis. (no. 422.)

Hasonló helyeken, mint az előbbi.

65. Hydnum caeruleum Flor. Dan. — Fr. l. c. p. 602.

In pinetis umbrosis. (no. 433.)

Árnyas fenyvesekben.

66. Hydnum scrobiculatum Fries l. c. p. 604.

In silvis acerosis. (no. 421.)

Tüleveles erdőkben.

67. Irpex hirsutus Kalchbr. — Tab. II. fig. 1.

Irpici lacteo Fr. proximus et ab hoc modo pileo *hirsutostrigoso* et dentibus majoribus, subfoliaceis, lutescentibus nec lacteis, distinctus.

In arboribus frondosis. (no. 311.)

Igen közel áll az *Irpex lacteushoz* és tőle csak *borzas, érdesszörű* kalapja, és nagyobb, majdnem levélidomu, sárgás nem pedig tejfehér fogai által különbözik.

Lombfán.

68. Clavaria abictina Fries l. c. p. 671.

In Pinetis ubique. (no. 301.)

Fenyvesekben mindenütt.

69. Stereum modestum Kalchbr. Tab. II. f. 2.

Mesopus, coriaceo-membranaceum, pileo infundibuliformi, 3 centm. lato, glabro, nitido, rufo fuseo, *fasciis umbrinis notato* et *insuper radiatim striato*; hymenio *subtiliter lineato*, pruinoso, *rubello-cinereo*; stipite pollicari, fistuloso, tenui, subaequali, *albo*, Stratum intermedium pertenuae, album. — Habitus *Ster. elegantis* Fr. et St. *nitiduli* Berkl. sed colores diversi.

In silvis. (no. 417.)

Központi tönkkel, — bőrös-hártyás, kalapja tölcserforma, 3 centm. széles, sima, majdnem fénylő, rótbarnás, központkörűli umbrabarna *övekkel* és azon kívül *sugárzóan csikolt*. Termőrétege *finomul vonalzott*, deres, *vereses-hamuszinű*; tönkje egy hüvelyknyi csöves, vékony, majdnem egyenletes, fehér, középső rétege igen vékony, fehér. —

Tereténél fogva a *Ster. elegans*hoz és *Ster. nitidulum*-hoz hasonlít, de más színekkel bir.

Erdőkben.

70. Stereum ochroleucum Fries. l. c. p. 639.

In truncis arborum frondosarum. (no. 434.)

Lombfák rothadt törzsökein.

71. Rhizina undulata Fries Obs. p. 161.

In terra silvarum (no. 38.)

Erdőtälajon.

72. Secotium Szabolcsiense*) Hazslinszky Gasterom. Hung. p. 11. — Tab. nost. IV. f. 2.

Ovatum, 6 centm. altum, 3—4 centm. crassum, *laeve glabrum*, e griseo albidum. Gleba matura castanei coloris. Peridium vertice fixum ad basin axis dehiscit et verticaliter in lobos 10—12 disrumpitur. Sporae in cellis cubicis nidulantes, ovatae vel breviter ellipsoideae, cum stipitello verruciformi deciduae, 0,008—0,012 m. m. longae, fuscidulae (Hazsl. l. c.) — In fungo nostro superficies peridii, per exsiccationem colliculosa est.

Genus hocce, haud juste a quibusdam ad Polyporeos relatum erat et cel. Roumeguère (Fam. de Champ. p. 241.) iconem *Secotii erythropodis*, a Tulasneo mutuatum exhibet, quae fructificationem omnino *polypoream* monstrat: scilicet sporidia quaterna, basidiis clavatis insidentia. — In specime nostro nil tale vidimus, modo sporas in cellulis parenchymaticis, — *absque sterigmatum et capillitii filamentosi vestigio*. Vel haec in fungo vetusto disparuerunt?

In pratis uliginosis (no. 72.)

Tojásdad, 6—7 centm. magas, 3—4 centm. vastag, *sima, csupasz, szürkésfehér*. Érett röge gesztenye-barna. — Oszlopszerű tengelyen nyugvó Peridiuma ennek tövétől elválik és 10—12 függőleges lebenyekre szakad. Koczkás kamarákban fészkelő sporái tojásdadok, 0,008—0,012 m. m. hosszúak, kis varracsféle nyéllel lehullók, barnák. (Hazsl. i. h.) — A kezemnél levő sziberiai példányon számos kidudorodás van, mely valószínűleg száradás által támadt.

*) Legatur: Saboltschiense.

Némelyek által ezen *nem*, helytelenül, a Tinoru-félékhez csatoltatott és a tudós *Roumeguère* (Fam. de Champ. 241. lap) egy, — Tulasnetől kölcsönzött, — a *Secotium erythropodumot* ábrázoló képet ad, melyen olyan termő-készület látható, milyennel a Tinoru-félék birnak, t. i. négy sporát bunkó idomu sejten. — A mi példányunkon olyasmit nem látunk, hanem csak parenchymyszerű sejtekben fészkelő sporákat, *basidiumok* és *rostocskás üstök* nélkül. Vagy tán ezek a gombának avulása folytán eltűnnek?

Mocsáros réteken.

73. Lycoperdon (?) tabellatum Kalchbr. Tab. IV. f. 1.

Peridii pars superior *globosa, coriacea, rigida*, glabra pallida, in *tabellas pentagonas dehiscens* — inferne abít in stipitem *ventricosum*, sursum deorsumve attenuatum. Gleba in sectione verticali rotunda est, *violaceo-fusca*. Capillitium molle, e filis creberrimis, longis, curvatis, ramosis contextum, sensim in stratum cellulosum stipitis abiens. Sporae *globosae, verruculosae* (0,008 m. m.) violaceae.

Peridii pars fructificans 3—4 centm. in diametro, stipes 3 centm. longus $1\frac{1}{2}$ —2 centm. crassus; tabellae pentagonae 5—6 m. m. latae, 1 m. m. crassae, intus albae, primum cohaerentes, linea obscuriore limitatae, margine incrassatae, demum rimose dehiscentes et singillatim deciduae. Sporae vix stipitellatae.

Rigiditate peridii et modo dehiscendi ad *Xilopodia* accedit; sed stipes non est fibroso lignosus. Fors novi generis vel saltem subgeneris typus. Ulteriori observationi enixe commendamus!

Körlője (Peridiuma) *bőrös, merev, csupasz*, halavány, *ötszögletes táblácskákra hasadozó*, felső részén *gömbölyded*, az alsón pedig egy *hasas, fel- és lefelé vékonyuló* tönkbe végződik. Rőge függőleges átmetszetben kerekded, *violaszínű-barna*. Puha, dús hajszővete hosszú, görbe, elágazó rostocskákból áll és észrevehetlenül a tönk sejtjeibe átmegy. Sporái *gömbölydedek, varacsosak*, (0,008 m. m.) violaszínűek.

A Peridium termékeny részének átmérője 3—4 centm., tönkje 3 centm. hosszú, $1\frac{1}{2}$ —2 centm. vastag, ötszögletes táblácskái 5—6 m. m. szélesek; 1 m. m. vastagok, belül fehérek,

eleinte összefüggők, sötétebb vonallal körözték, szélükön vastagabbak, végtére fölrepedvén, egymástól elválnak és le-
hullanak.

Körlőjének merevsége és kinyílásának módja által a
xylopodium neméhez közeledik; de tönkje nem rostos és fa-
szerü. Talán egy új nemnek vagy alnemnek mintaalakja!

Igen kívánatos, hogy ez a gomba további szorgos észle-
letek tárgyává tétessék!

FUNGI EX URUGUAY

quos legit dr. P. G. LORENZ. 1876.

URUGUAYBÓL VALÓ GOMBÁK.

1. **Ag. Pholiota tuberculosa** Fr. Hym. eur. p. 223.
Prope vicum Concordia, in truncis Palmarum. 15. Febr.
Concordia városka közelében, Palma törzsökön.
2. **Ag. Flammula sapinea** Fr. Hym. eur. p. 251.
In Pinubus prope Conception del Uruguay.
Forma robusta, pileo eximie squamuloso.
Fenyőkön, Conception de Uruguay mellett. Igen erős
alak, szépen pikkelyes kalappal.
3. **Ag. Psalliota campestris** Linn. — Fr. Hym. eur. p. 279.
4. **Ag. Psalliota rusiophylla** Lasch. — Fr. Hym. eur. p. 282.
Pileo umbonato, pallescente, stipite cavo, fibrilloso, albo,
lamellis demum fuscis.
Kalapja pupos, halavány, tönkje odvas, rostoskás, fe-
hér, lemezkéi végtére barnák.
5. **Lentinus Dunalii** Del. — Fr. Hym. eur. p. 461.
In arb. frondosis ad Conception del Uruguay.
Cum nostro exacte congruit, qui tamen e consensu
plurium Mycologorum mera varietas *L. tigrini* Bull. stipite
sericeo-glabrescente.
Lombfán, Conception del Uruguay mellett.
Egészen hasonló a nálunk termő fajhoz; de ez is —
több gombász egyhangu ítélete szerint, csupán csak a *Len-
tinus tigrinus*-nak sima tönkü válfaja.

6. Polyporus Lorenzianus Kalchbr. — Icon nostra. Tab. III. fig. 1.

Habitat in truncis ad Conception del Uruguay.

Mesopus, Biennis. — Pileo centrali, suberosofomentario plano-depresso, 4—5" lato, rugoso, *incrustato quidem at non lucido, tactu aspero*, tabacino vel fulvescente, marginem pallidum, rectum versus *sulcis concentricis superficialibus notato*; — stipite firmo, deorsum attenuato, 3—4" longo, pollicem crasso, *crustaceo laccato, lucido, atro*; poris exiguis cum contextu pilei pallide fuscentibus, ore albidis.

Proximus *Pol. incrustato* Fr. Symb. myc. p. 60 in Costa Rica obvio et fors hujus varietas; sed tamen in nostro fungo stipes aequabilis est, nitidus, purpureo-ater et margo subacutus in illo autem stipes tuberculatus, opacus et margo pilei rotundato inflexus: hinc eos conjungere non sum ausus. Ceterum pileus lobatus speciminis per nos depicti evidenter per duorum fungorum coalitionem ortus est.

Conception del Uruguay, törzseken.

A középponti tönküek, két éviék sorából. — Kalapja központi, parás-taplós, lapos vagy lenyomott, 10—15 centim-széles, redős, *bekérgetett de alig fénylő, érdes*, dohány színű vagy vörösbarna, *világosabb szélén sekély, egyközponti barázdákkal*. — Tönkje erős, lefelé vékonyuló 6—10 centm. hosszú, 2 cent. vastag, bíbor-fekete *fénymázás kéreggel*. — Csövecskéi, kalapjának állományával együtt, halvány-barnák, nyílásukon fehéresek.

Közel áll a *Pol. incrustatus*-hoz (Fries Symb. myc. 60. l.) mely Costa-Ricában honos, és talán ennek válfaja; de mig gombánk tönkje egyenletes, fénylő, kalapjának széle pedig barázdált-vékony, amannak tönkje dudoros, fénytelen, kalapjának széle pedig vastag, lehajlott; e miatt azonosságukat kimondani nem mertem.—Egyébiránt az általam lefestett példánynak lebenyes kalapja, nyilván két gomba összenövéséből eredt.

7. Polyporus lucidus Fr. Hym. eur. p. 537.

Ubique terrarum, excepta zona arctica, sed nullibi vulgaris.

Az északsarki övet kivéve, minden földrészen találtatik, de sehol közönséges.

8. Polyporus sanguineus Linn.—Fr. Epicr. p. 444. var. sessilis.

Non obstante stipitis defectu fungum nostrum huc referendum puto; cum ob pileum suum planum, depressum potius quam convexum, margine sulcatum, tenuem, nec cum *Pol. cinnabarrino* Fr. nec cum *Pol. regio* Miguel jungi queat.

Tönktelensége daczára gombánkat ide iktatom, mivel az vékony, lapos, szélén barázdált kalapja miatt, mely inkább lenyomott, mint domboru, nem azonosítható a Fries *Pol. cinnabarrinus*-ával és Miguel *Pol. regio*-ával sem.

9. Polyporus igniarius L.—Fr. Hym. eur. p. 559.

10. Polyporus marginatus Fr. Hym. cur. p. 561.

11. Polyporus umbonatus Fr. Symb. myc. p. 87. Icon nostra. Tab. II. fig. 3. In palmarum truncis. —

Pileus fere membranaceus, contexto parco, albo, *flaccidus*, proprie integer sed *ex umbone postico productus lateralis apparet*, reni — vel flabelli formis, vetustior lobatus undulatusve 1—2'' latus, *zonis confertis* sulcatus undique hirsutus et albo canus. Pori majusculi admodum curti primo rotundi, obtusi, mox vero ore acuto inaequali dentati, *passim concentricè dispositi* dissepimentisque transversim laceratis, ut subinde *Pol. abietinus*, *Cyclomycetem* refert. (Fries l. c.)

Pálmatorzsökön.

Kalapja majdnem hártyás, vékony fehér állvánnyal, *fonyadt*, tulajdonképen egéskörű, de *hátról kinyuló pupja miatt oldalagosnak látszó*, vese- vagy legyező idomu, idővel lebenyes, ide s tova hajlott, 4—5 centm. széles, egyközüleg *sűrűn barázdált*, bojtos, fehér-szürkés. — Likaeskái nagyocskák, igen kurták, eleinte kerekdedek, tompák, későbbben hegyes nyílásukon fogasok, néhol *egyközüleg rendezvék* a *Pol. abietinus* módjára, haránt álló válfalakkal, úgy hogy gombánk némileg *Cyclomyceshez* hasonlít.

12. Polyporus versicolor Fr. Hym. eur. p. 568.

In omni orbe pervulgatus!

Mindenütt közönséges.

13. Irpex pallescens Fr. Epicr. p. 522.

Pileus effuso-reflexus, coriaceus, azonus, pallidus, mol-

liter tormentosus; dentes lanullosi, incisi subulatique ligneo-pallidi.

An in *Lyriodendro creverit*, — non constat!

Kalapja hanyatt fekvő, visszahajló, bőrszerű öv nélküli, halvány, puhán nemezes; fogacskái lemezalakúak, bemetszettek vagy árdadok, halvány-faszínűek. — Hogy nőtt-e *Lyriodendron* törzsén? — nem tudjuk.

14. *Stereum lobatum* Kunze.—Fr. *Epicr.* p. 547.

In tropicis vulgatissimum.

A forró égöv alatt közönséges.

15. *Stereum cartilagineum* Fr. *Epicr.* p. 545.

In Brasilia primo lectum.

Legelőszőr fölfedeztetett a szomszédos Brasiáliában.

16. *Hirneola politricha* Fr. *Natal.* p. 26. — *Tab. II. fig. 4.*

Cupula hemispherica, expansa, auriculae-formi, extus villosa-tormentosa, grisea in stipitem brevissimum obliquum producta, disco laevi spadiceo-purpureo.

Etiam Indiae orientalis et Javae incola.

Homoru tárcsája félgömbdedből kinyiló, fülidomu, kívülről puha szőrös-nemezes, világos szürke, egy igen rövid, ferde tönkbe végződő. Termőrétege sima, bíbor-fekete.

Keleti Indiából ismeretes, Java szigetéről is.

17. *Scleroderma Bovista* Fr. *Syst. Myc. III.* p. 46.

18. *Bovista lilacina* Mont. et Berkl. in *Hook. Lond. Journ.* 1845. p. 64.

19. *Cyathus Montagnei* Tulasn. in *Annal. d. Sc. nat.* 1844 p. 70. t. 4.

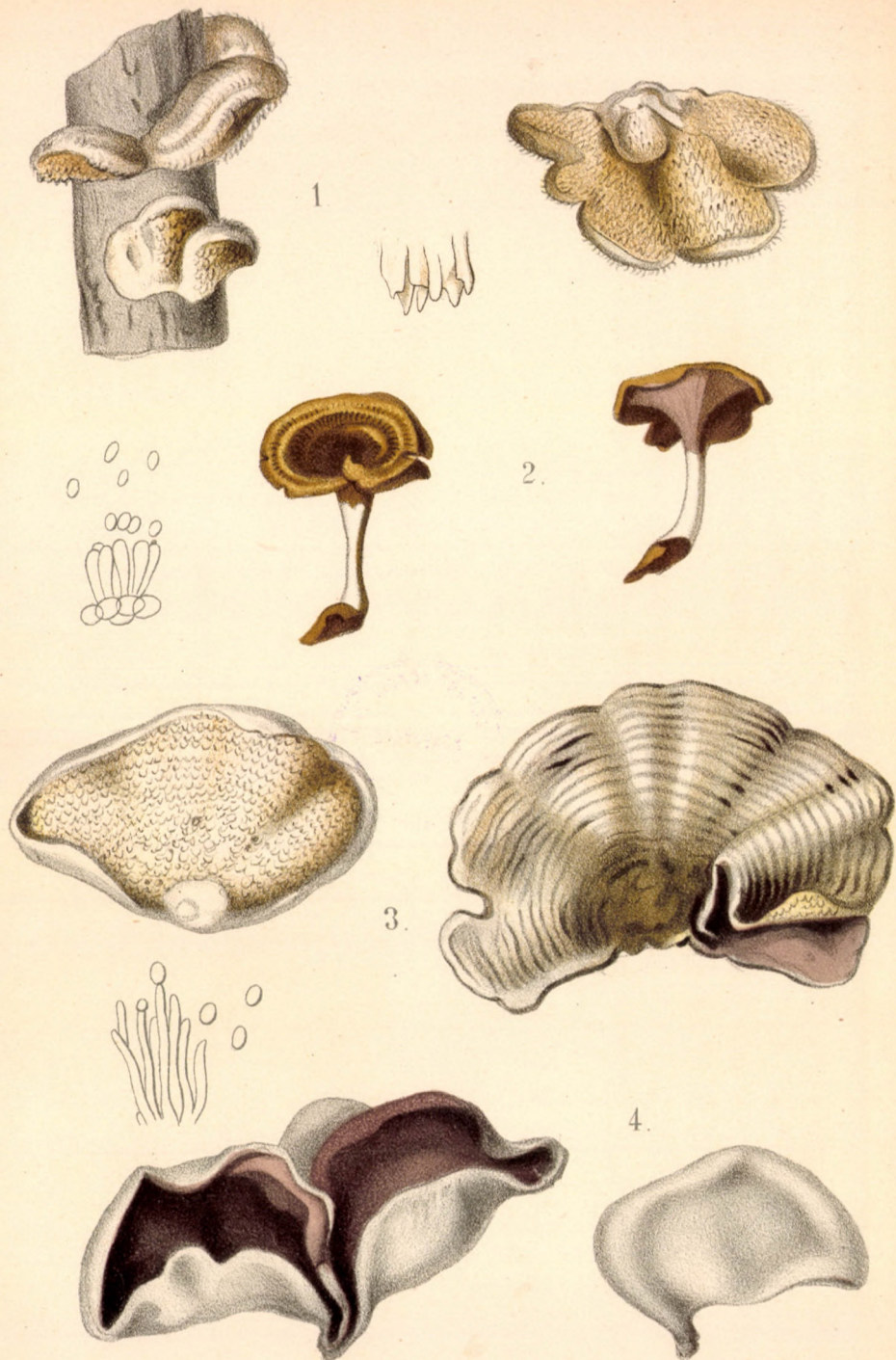

2739-1922 / 23

1. *Lepiota hapalopoda* K. 2. *Tricholoma holojanthinum*
K. 3. *Polyporus mirus* K.

1. *Jrpex hirsutus* K. 2. *Stereum modestum* K.
 3. *Polyporus umbonatus* Fr. 4. *Hirneola polytricha* Fr.

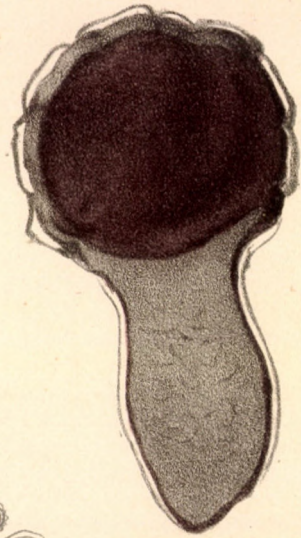
MT A math s Természettudom. Közlemények XV kötet. 1878

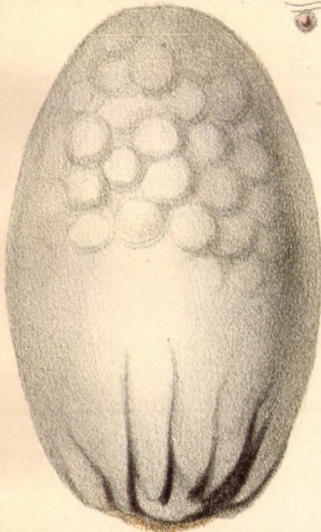

1 *Polyporus Lorenzianus* K.

1.

2.

1 *Lycoperdon tabellatum* K. 2. *Secotium Szabolcsense* Hazsl.

M.T. A math s Természettudom. Közlemények XV kötet 1878

Ny. Pataki I. Budapest

módja. Szabó. 16 kr. — IX. A gombák jelleme. Haszlinzsky. 10 kr. — X. Adatok a zsírfelszívódáshoz. Thanhoffer. 60 kr. — XI. Adatok a madárszem fésűjének szerkezetéhez és fejlődéséhez. Mihálkovic. 25 kr. — XII. A vese vérkeringési viszonyairól. Högyes. 50 kr. — XIII. Rhizidium Englenae Alex. Braun. Adalék a Chytridium félek ismeretéhez. Dr. Entz. 30 kr. — XIV. Vizsgálatok az emlősök fülcsigájáról. Dr. Klug. 40 kr. — XV. A pesti egyetem ásványtárában levő földpátok jegecsorozatai. Abt. 60 kr.

Negyedik kötet. 1873.

I. A magyar gombászat fejlődéséről és jelen állapotáról. Kalchbrenner. 25 kr. — II. Az Aethylxalátnak hatásáról a Naphtylaminra. Balló. 10 kr. — III. A salvinia natans spóráinak kifejlődéséről. Jurányi. 20 kr. — IV. Hyrtl Corrosio-anatómiája. Lenhossek. 10 kr. — V. Egy új módszer a földpátok meghatározására kőzetekben. Szabó. 80 kr. — VI. A beocsini márga földtani kora. Hantken. 10 kr.

Ötödik kötet. 1874.

I. Emlékbeszéd Kovács Gyula fölött. Gönczy. 10 kr. — II. Magyarország téhelyröpiinek futonczféléi. Frivaldszky. 40 kr. — III. Beryllium és aluminium kettős sók. Welkov. 10 kr. — IV. Jelentés a Capronamid előállításának egy módjáról. Fabinyi. 10 kr. — V. Időjárási viszonyok Magyarországon 1871. évben; különös tekintettel a hőmérsékre és csapadéokra. 7 táblával. Schenzl. 50 kr. — VI. A Nummulitok rétegzeti (stratigraphiai) jelentősége a délnyugati középmagyarországi hegység ó-harmadkori képződményeiben. Hantken. 20 kr. — VII. A vízből való élet- és vagyonmentés és eszközei. Kenessey. 20 kr. — Adatok a látahártya-maradvány kórodai ismeretéhez. VIII. Hirschler. 15 kr. — IX. Tanulmány a régi zsidók orvostanáról. Dr. Rózsay. 25 kr. — X. Emlékbeszéd Agassiz Lajos k. tag fölött. Margó. 15 kr. — XI. A rakováci sanidintrachyt (?) és földpátjainak vegyelemzése. Koch. 10 kr.

Hatodik kötet. 1875.

I. Emlékbeszéd gr. Lázár Kálmán felett. Xántus. 10 kr. — II. Dorner József emléke. Kalchbrenner. 12 kr. — III. Emlékbeszéd Török János l. t. felett. Érkövy. 12 kr. — IV. A suly- és a hó állítólagos összefüggéséről. Schuller. 10 kr. — V. Vizsgálatok a kolozsvári m. k. tud. egyetem vegytani intézetéből. Dr. Fleischer. 20 kr. — VI. A knyahinai meteorkő mennyileges vegyelemzése. Dr. Than. 10 kr. — VII. A színérzészről indirect látás mellett. Dr. Klug. 30 kr. — VIII. Egy felszíni Hypogaeus. Haszlinzsky. 10 kr. — IX. A margitszigeti hévforrás vegyi elemzése. Than. 10 kr. — X. Öt közlemény a m. k. Egyet. vegytani intézetéből. Előterjeszti Than. 20 kr. — XI. A kőzetek tanulmányozásának módszerei stb. Dr. Koch. 30 kr. — XII. Nyolcz közlemény a m. k. egyetem vegytani intézetéből. Előterjeszti Than. 30 kr.

Hetedik kötet. 1876.

I. Vizsgálatok a kolozsvári m. k. tud. egyetem vegytani intézetéből. Közli Dr. Fleischer	20 kr.
II. Bárány Prónay Gábor emléke. Haberern	12 kr.
III. A légnyomás változásainak pontos meghatározásáról. Schuller	10 kr.
IV. Négy közlemény a m. kir. orvosi tanintézetből. Bemutatja Dr. Thanhoffer	50 kr.
V. Pólya József emléke. Dr. Török	10 kr.

VI. Tanulmányok a talaj absortiója fölött. Dr. Pillitz	20 kr.
VII. A szőlő übölye. Hazslinszky	10 kr.
VIII. Az agy féltekéinek és a kis agynak működéséről. Balogh	40 ki.
IX. Krystálytani vizsgálatok a betléri wolnyonon. 3 képtáblával. Szécskay	30 kr.
X. Az agy befolyásáról a szivmozgásokra. Balogh	10 kr.
XI. Két isomér Monobromitronaphthalinról. Dr. Fabinyi	10 kr.
XII. Kubinyi Ferencz és Ágoston életrajzuk. Nendtvich	10 kr.
XIII. Jelentés Görögországba tett geologiai utazásairól. Dr. Szabó	10 kr.
XIV. A felsőbányai trachit wolframitja. 1 táblával. Dr. Kren- ner	10 kr.
XV. Vizsgálatok a kolozsvári m. k. tud. egyetem vegytanin- tételéből. 6) A cyansav vegyületek szöveti alkatáról. Dr. Fleischer	10 kr.
XVI. A villányosság kiegyenlődése a szikrában és a szigetelőlk oldalinfluentájá. Kont	10 kr.

Nyolczadik kötet. 1877.

I. Az isogonok rendhagyó menetéről Magyarország erdélyi részeiben. Schenzl	40 kr.
II. A hortobágyi keserűvíz elemzése. Dr. Schvarczer	10 kr.
III. Adatok a járulékos gyökerek fejlődéséhez. Schuch	10 kr.
IV. Vizsgálatok a fulminátok (dursavvegyek) vegyalkata fe- lett. Dr. Steiner	20 kr.
V. Az emberi vese Malpighi-féle lobrai. Lenhossék József	20 kr.
VI. Adalékok a kárpátok földtani ismeretéhez. Hantken- Miksa	10 kr.
VII. Tanulmányok az aldehidek vegyületeiről phenolokkal. (Első értekezés.) Di-hydroxyphenyl-aethan és vegyületei. Dr. Fabinyi Rudolf	10 kr.
VIII. Magyarhoni Anglesíték. Székfoglaló értekezés Dr. Kren- ner József Sándortól. (9 táblával.)	20 kr.
IX. A vas chemiai alkata és keménysége közötti vonatkozások. Kerpely Antaltól. Két táblával és több rajzzal a szöveg között	20 kr.
X. Ásvány és kőzettani közlemények Erdélyből. Dr. Koch Antal lev. tagtól	20 kr.
XI. Emlébeszéd Dr. Entz Ferencz a m. tud. akadémia levelező tagja fölött. Galgóczy Károly, lev. tagtól	10 kr.
XII. Hőmennyiség-mérések. Schuller Alajos és dr. War- tha Vincze tanároktól. Egy táblával.	20 kr.
XIII. Folyékony cyánsó vas-nagyolvasztóból. Közli Kerpely Antal l. tagtól	10 kr.
XIV. Dolgozatok a k. m. tud. egyetem élettani intézetéből. Közli Jendrássik Jenő l. tag	50 kr.
XV. Lázás bántalmak egyik okbeli tényezőjéről. Székfogaló értekezés. Balogh Kálmántól.	20 kr.